

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
dnevna izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

SLOVENECE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
Isicop peti-vrsta
maloglasni po 150
in 20, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 200, velik
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedelka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nehrankirano
pismo se ne sprejema. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnništvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 »Cekoval
račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349
za inštalacijo, Sarajevu št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Še enkrat opozarjamo

Italijansko časopisje ima za zunanji svet to dobro stran, da verno odseva mnenje vladajoče stranke o vseh zadevah javnega življenja, naj bo že politika ali kultura ali socialni in gospodarski problemi. V Italiji danes razen enega človeka nihče ne misli z lastno glavo, vsaka samoinicijativa je udušena, vsaka ideja pride v italijanski narod odzgoraj. Časopisje je od prvega do zadnjega le posredovalec fašistične ideologije, ki izhaja vsa iz enega samega centra, drugo mnenje od tega pa je izključeno kakor tudi vsaka diskusija. Za diskusije v Italiji ni mesta, kakor je proglasil še pred par tedni brat duceja, gospod Arnaldo Mussolini, ki daje italijanski žurnalistiki dnevna povelja.

Zato pač tudi Hrvati dobro vedo, da je sedanja italijanska časopisna kampanja v prid postulatov hrvatske opozicije naročena iz Rima, naj se vodi z nekoliko finejšimi sredstvi kakor v »Corriere della Sera«, ali pa v tonu onih gospodov, ki so požgali slovenski »Narodni dom« ter odlagajo svojo tozadevno miselnost v znani tržaški kloaki »Popolo di Trieste«. Da so Hrvati od Srbov zatirani, da zaslužijo popolno neodvisnost in svobodo in da imajo v tej stvari na svoji strani plemeniti italijanski narod, ki zastopa rimsko kulturo nasproti bizantinski (kakor beremo v »Milizia fascista«), vse to je geslo, kakor je bilo izdano iz palače Chigi. Ako tedaj hrvatski opozicijski voditelji sami pomagajo italijanskemu časopisju, da to svojo kampanjo opira na njihove lastne izjave, adresirane direktno na italijansko javnost, potem si ni mogoče misliti drugega, kakor da so gg. Maček, Pavelić itd. tako strašno dobrodušni, da v italijanske simpatije res verjamejo in se udajajo misli, da jim bodo le-te simpatije pomagale, da izvojujejo v SHS svoje državnotpravne zahteve. Sicer je to zaupanje v čiste misli in nesebične namene fašistične Italije več kot naivno, ker so se pa Hrvati dali v svoji zgodovini na ta način že opetovano prevariti zdaj od Nemcev zdaj od Madjarov, ni izključeno, da njihovi voditelji tudi to pot iz same prostodušnosti, deloma pa Srbom na kljub tiščijo v lastno pogubo, kamor bi brez dvoma zavlekli celo državo, ako voditelj KDK ne sreča še ob pravem času pamet.

Kdor le količkaj pozna Italijo in se zna vmisli ter včutiti v razpoloženje, ki ga širi tam zlasti zadnje čase fašizem, ne more dvomiti o tem, da se Italija na nekaj pripravlja. Italijanske priprave so resne, fašistovski načrti so dobro premišljeni in propaganda se močnejše dela. Italijanski narod se umetno navdušuje za Hrvate, o naši državi se širi prepričanje, da bo sigurno razpadla, netiljo se nade, da je napočil čas, ko bo Italija lahko prevzela vodstvo na Balkanu in ljudje se pripravljajo na žrtve, ki so za tak velik cilj potrebne. Kako daleč so v tem oziru že dospeli, nam kaže izmišljeni intervju z nekim »Hrvatom«, ki ga objavlja 16. t. m. glasilo tržaških fašistov, v katerem se Hrvatov insinuirajo in obenem sugerira, da se naj odcepijo od Srbije, naslonijo na Italijo, Slovence pa prepustijo njihovi usodi, saj so le-ti tako le največja ovira za nujno potrebno italijansko-hrvatsko kooperacijo na Balkanu in za pravo ureditev jugoslovanskega vprašanja! Najboljše pa bi bilo, tako dovršuje te misli »Popolo di Trieste«, če bi se osvobodila Hrvatska sama postavila pod vrhovno pokroviteljstvo Italije! Obenem pa skuša gospod Grandi skleniti okoli naše države železen obroč, da bi bili, naznotraj popolnoma razcepjeni, tudi odzunaj popolnoma odrezani od Evrope in osamljeni. Zdaj seveda je popolnoma razumljiva akcija v Italiji, s katero se tamošnjemu ljudstvu pred očuje zgodovinska naloga in dedščina Italije, da si pribori prvenstvo v celem vzhodnem sredozemlju in okupira »italijansko« Dalmacijo, da se ne bo treba Hrvatov in Srbom za slučaj ločitve prepričati, komu pripada ... Kaj pa fašizem misli, da naj bi se napravilo s Slovenijo, če bi se razdor med Srbi in Hrvati končal z definitivno ločitvijo, to čivkajo v Italiji že vrabci na strehah.

Spičjo tega je vsak razsoden človek v naši državi, naj bo Srb ali Hrvat ali Slovenec, dolžan resno opozoriti gospode voditelje KDK opozicije, naj odločno obrnejo svojo fronto napram frankovskim hujskačem in prenapetostem tudi v radijevskih vrstah, da se naj ne igrajo z ognjem. Imajo pravito boriti se proti vladji, ne smejo pa spravljati v nevarnost najvišjih interesov vseh narodov v tej državni skupnosti. Mi ponovno apeliramo na rodoljubna čustva v vrstah opozicije, da naj ne pustijo pritirati stvari do fatalnega konca.

Še nobene odločitve

Stevilna posvetovanja politikov — Se' a šefov NRS, SLS in JMO — Odločitev v soboto?

Belgrad, 20. dec. (Tel. Slov.) Današnji dan je bil dan posvetovanj. V predsedništvu radikalnega kluba so bile stalne konference med Vukičevićem in člani NRS-kluba. Davidović pa je prav tako živahno razpravljal s svojimi pristaši, zlasti z ministrom Grolom. Muslimanski klub je imel dopoldne od 11 do 1 sejo, na kateri je minister Spaho poročal o političnem položaju. Ob 6 se je seja nadaljevala. Klub je vzel na znanje poročilo svojega voditelja in mu poveril naloge, da vodi začrtano politiko naprej. Kakšne končne odločitve tudi danes ni bilo. Pri demokratih so mnenja še vedno cepljena. »Pravda« analizira stanje v DS tako-le:

V tem trenutku se nahajajo v DS tri struje. Prva je zato, da izstopi DS iz vlade. Graja slabo delo v vladi in hoče čimprej priti v stik s KDK. V tem pogledu se strinjajo z glavnim odborom NRS in hočejo čimprej dobiti oblast v svoje roke. Druga struja je popolnoma nasprotna prvi

in zahteva, da DS še dalje ostane v vladi in na ta način najbolj koristi demokratskim interesom. V tretji struji so tako zvani srednji pomirljivci s Kosto Timotijevićem na čelu, ki pravijo, da je treba sporazuma med obojimi skrajneži in da je treba začeti nekako akcijo, na podlagi katere bi DS stavila vladi ultimatum. Dalje zahtevajo, da se do gotovega roka izpolnijo vse zahteve DS.

Morda politično najvažnejši dogodek današnjega dne je bil sestanek Vukičević-Korošec-Spaho, ki se je vršil ob pol 7 v predsedništvu vlade. Mnogi so bili mnenja, da je sestanek trojice šefov simboličen za bodočo vladu. Seveda so bile samo kombinacije, ker nobeden od šefov ni povedal in ni bilo mogoče zvedeti, o čem so se pogajali.

O splošnem položaju nam je član vlade dejal: »Položaj je negotov.« Drugi politiki so dejali: »Čakajte na soboto.«

Seja finančnega odbora

Proračun v načelu sprejet

Belgrad, 20. dec. (Tel. Slov.) Dopoldne ob pol 10 se je nadaljevala seja finančnega odbora pod predsedništvom Milana Stojadinovića. Prvi je govoril Šeferov (DS). Dalje časa se je bavil s kritiko prejšnjega proračuna. Pri proračunu 1925-26 je znašal presežek okoli 260.000.000 dinarjev, leta 1926-27 40.000.000 Din, naslednje leto se je zaključilo s primanjkljajem. Iz prvih treh razdobj letošnjega proračuna je razvidno, da se dohodki manjšajo. Ne razume, kako so mogli 1924 (PPZ) nastati leteti dolgovi, ko je proračun izkazoval presežek. Ministrstvo je bil v svojem poročilu iskren. Njegovo stališče je korektnije od stališča prejšnjega ministra Markovića, ker je iskreno naslikal finančno stanje v naši državi. Prvo dobro tega proračuna je to, da se je nehalo z vsemi iluzijami. Vemo, da je gospodarska depresija na vsem svetu, pa tudi pri nas, posebno ker smo kmetijska država. Treba bo nehati s sistemom dnevnika, ali jih trajno nastaviti ali odpustiti. Med 113.000 uradnikov je 37.000 dnevničarjev, kar je preveč. V Srbiji je preveč malih vpokojencev. Predlaga, da naj vstopijo v državno službo ali pa izgube pokojnino. V proračunu je prevelika postavka za uradniške nagrade. Treba je za 20 odstotkov znižati. Izjavlja, da bo glasoval za.

Musliman Gavran beg Vapetanović je hvalil predsednika vlade in notranjega ministra, da

je že izboljšal upravo v marsičem. Če proračun še ni povsem dober, se ne more ničesar očitati sedanji vladi. Današnja vlada je storila za državo veliko dobrega. Iz poročil posameznih ministrov, kakor tudi finančnega ministra, je razvidno, da ima vlada resno voljo, izvajati iskreno in dobro finančno politiko. Zato bo glasoval za.

Ob 12 se je seja prekinila in se je nadaljevala ob 4.

Prvi je govoril dr. Behmen (JMO), ki se je omejil na razmere v Bosni in Hercegovini. Izjavil je, da bo glasoval za.

Poslanec Matejič (DS) je v kratkem govoru poudarjal dobre in slabe strani novega proračuna. Za slabe strani, je dejal, ne more nihče reči, da je odgovorna ta vlada, posebno radi pokojnin. To se je godilo pod PPZ. Finančni minister dr. Niko Subotić je izjavil: V proračunu boste našli, da je povečan za 400.000.000 Din, vendar ne v stvarnosti, ker se je v preteklem letu delalo preko proračuna. Dobitek in izdatki za državna podjetja so veliko večji, tako da so stvarni izdatki manjši kakor lani. Dohodki so stvarno ravno tako manjši, celo carinski. Vsa demagogija na račun letošnjega proračuna nima nobene podlage.

Odbor je v načelu sprejel proračun z 22 proti 3 glasovom. Prihodnja seja bo jutri.

Boi za novi šolski zakon

Belgrad, 20. dec. (Tel. Slov.) Odbor za ljudskošolski zakon je nadaljeval sejo. Na dopoldanski seji je sprejel čl. 100 o disciplinarnem redu in oddelek o nameščenju učiteljstva. Vsi člani so se sprejeli brez spremembe. Čl. 104 določa, po kakem kriteriju naj se oddajajo stalna mesta. Tu je odbor sprejel določbo, da se je pri oddajanju stalnih mest ozirati na željo šolskih občin, izraženo po krajnih šolskih odborih.

Važne spremembe so se sprejele za čl. 106. Za prvi razpis v mestih z najvišjimi kulturnimi središči (akademičnimi) se morejo potegovati le tisti učitelji, ki imajo najmanj 12 let uspešne učiteljske službe. Za ostala mesta s popolnimi srednjimi in strokovnimi šolami se morejo potegovati učitelji, ki imajo najmanj 9 let uspešne službe. Če bi pri prvem razpisu radi pomanjkanja prosilcev ostala mesta prazna, morejo pri drugem razpisu prositi tudi drugi.

Pri čl. 107 je bilo v dosedanjem besedilu določeno, da napravi razpored učiteljstva oblastna komisija, ki jo sestavljajo prosvetna oblast in osrednja komisija iz prosvetnega ministrstva.

Zastopnik Jugosl. kluba Kremžar je predlagal, naj se kompetenca razporeditve učiteljstva preneha na oblastni šolski odbor, ki naj dobi s tem zakonito moč, da ga minister pooblasti, da končnoveljavno oddaja tudi stalna mesta do 3. II. kategorije. Zahteval je tudi, da pride v to komisijo za nastavljanje učiteljstva tudi zastopnik cerkve.

Sprejet je bil kompromisni predlog, ki se glasi: Razpored učiteljstva določa oblastna komisija, ki je sestavljena iz članov oblastnega šolskega odbora tako-le: prosvetni inspektor,

oblastni šolski nadzornik, najstarejši ljudskošolski upravitelj na sedežu oblasti in ena učiteljica, član oblastnega šolskega odbora, katerega izvoli oblastna skupščina v oblastni šolski odbor.

Drugi Kremžarjevi predlogi niso bili sprejeti, radi česar se je zastopnik Jugoslov. kluba odvojil v mišljenju, kakor se je tudi oddvojil v nasprotno smer dr. Čubrovič, češ, da se je ne-šolnikom dala prevelika kompetenca. Kljub temu je uspeh Jugoslov. kluba v odboru zelo velik.

Popoldne se je seja nadaljevala. Z malimi spremembami se je sprejel čl. 108, ki pravi na koncu, da pošilja oblastna komisija svoje predloge in imena prosilcev, ki niso sprejeti, prosvetnemu ministru v predlog. Po čl. 109 je določeno, da pri prosvetnem ministrstvu poseben odbor pregleduje predloge oblastne komisije, če so sestavljeni natančno po predpisih tega zakona. Za slučaj, če bi ta odbor bil mnenja, da ti predlogi nimajo zakonske podlage, pošlje sestavek s svojim mnenjem prosvetnemu ministru, ki predlog potrdi ali vrne oblasti komisiji, da stvar ponovno vzame v pretres.

Pri čl. 115 je poslanec Kremžar predlagal, dačasne učitelje nastavlja prosvetni inspektor, ki potem stavlja prosvetnemu ministru na razpolago tiste prosilce, ki v njegovi oblasti niso mogli dobiti službe, da jih nastavi tam, kjer ni dovolj prosilcev.

Po daljši debati je prosvetni minister ta predlog odklonil. Poslej bo prosvetni minister s svojimi organi razpogajal z časnimi učitelji z ozirom na njihove želje in na potrebe službe in na število let službe prosilcev in na predlog oblastnega šolskega inspektorja.

Končno so sprejeli členi 117-120 šestega poglavja, ki govori o oceni,

Zaupni sestanki voditeljev SDS

Po tajnih navodilih so prišli zaupni sestanki voditeljev slovenske SDS z najudanejšimi zaupniki. Namen navodil ko sestankov je eden in isti. Navodila in sestanki naj bi pripravili pristaše slovenske SDS, da bi gladko sprejeli tudi nameravano preorientacijo slovenske SDS in da bi nakrat obrnili hrbet Zagrebu in Hrvatim. Oficijsko govore voditelji slovenske SDS, da bo nastala potreba take orientacije, če ne bodo radičevci odnehali od skrajnega stališča, ki že ogroža slovensko stvar. Ker je SDS čisto nacionalistična stranka, ne more odobravati politike, ki jo hvali italijanski tisk.

Čeprav so voditelji slovenske SDS z veliko vnamo zagovarjali potrebo preorientacije in skupne poti z g. Davidovićem, pa niti med svojimi najbolj vernimi pristaši niso imeli povsod uspeha. Ponekod, kakor n. pr. v Ribnici, so doživeli celo popoln polom in njih pristaši so striktno zahtevali, da povedo, če so že dosegli sporazum glede upravnega vprašanja s Hrvati in če je tudi v vseh drugih važnejših vprašanjih doseženo v KDK soglasje. In izjavili so dalje, da brezpogojno zahtevajo, da gre SDS skupno s HSS in da odklanjajo nameravano preorientacijo.

A vodstvo slovenske SDS ve, da mora iz raznih vzrokov, iz idejnih šele v zadnji vrsti, dobiti stik z vlado in Belgradom. In zato hoče izvesti preorientacijo, zato agitira za njo, a pristaši se upirajo in bratijo. Tako se je demagoška politika voditeljev SDS kazovala nad njimi samimi. Toliko so govorili in kričali ljudem, da ne smejo tiste, ki prihajajo iz Belgrada, niti pogledati, sedaj pa priporočajo z njimi skupno pot. Kar je mogoče izreči slabega o Belgradu, so izrekli in ko so svoje pristaše s takimi vestmi čisto napolnili, pa hočejo, da ti na vse to nakrat zopet pozabijo in obrnejo hrbet KDK. Ko so se voditelji današnje SDS prvič preorientirali, je še to nekako šlo. Niso bili sicer pristaši nad preorientacijo bogzna tako navdušeni, ali enkrat je nobenkoli in sprijaznili so se. Med tem pa so se zgodile vedno nove preorientacije in ljudje se jih morajo enkrat naveličati. Vse kaže, da se bodo ravno pri sedaj nameravani kazovalne vse prejšnje, pa čeprav bi bila sedanja idejno najbolj upravičena in tudi materialno najbolj utemeljena.

Toda volivcem ni mogoče tako premetavati ko kako mrtvo stvar. Volivci imajo kljub vsej strankarski udanosti vendarle tudi svoje misli in čutijo že instinktivno, da ni dober voditelj tisti, ki vedno menja svojo politiko. Zato se danes kazuje omahljiva politika voditeljev SDS nad njimi samimi. S tako vnamo so prepričevali svoje pristaše, da pride rešitev le iz Zagreba, dočler jih niso na vse zadnje res prepričali. In ko sedaj ti voditelji vidijo, da rešitev samo iz Zagreba priti ne more in ko hočejo to dopovedati svojim pristašam, so zadeli na gluha ušesa, kar verujejo njih pristaši še vedno njih prejšnjim besedam.

Tako postaja nemogoča ona plitva politika, ki je živela le od izkoriščanja situacije in od že davno premletrane boja proti klerikalnemu linternu. Samo tako politiko pa znajo voditelji slovenske SDS in zato je čisto naravno, da ne morejo naprej, ko so prvič pokrenili z novo politiko in hoteli postati celo ideologi. Vse se na svetu kazuje in tudi le utilitaristična in demagoška politika. To doživljajo sedaj voditelji slovenske SDS in mi ne moremo reči nič drugega, ko: prav je takol

Nesoglasja med radičevci

Zagreb, 20. dec. (Tel. Slov.) Med radičevci vlada veliko nezadovoljstvo radi dnevnih spopadov med dr. Mačkom in Predavcem, ki so postali taki, da se o njih v Zagrebu malo govori. Ze dolgo je znano, da dr. Maček ne more trpeti navad in dela Predavca. Nerazpoloženje drugega proti drugemu je tako globoko, da dr. Maček in Predavec nikdar skupno ne nastopata. Enakih sporov je mnogo tudi po deželi. Tako se je v Splitu pokrenila akcija, da bi se številni d'sidenti povrnil v stranko, med drugimi tudi nekateri oblastni poslanci. Ker pa so ti poslanci iz vrst inteligence, so se kmetje temu uprli in jih ne marajo sprejeti v stranko. V Mostarju je te dni prišlo celo do pretepa med najuglednejšimi radičevskimi voditelji. Brat poslanca HSS Preke je javno v gostilni napadel narodnega poslanca Smoljana (HSS), ki ne odobrava politike Preke. Glede posl. Preke se zatrjuje, da bi ta koj, čim bi Ljuba Davidović zapustil četverno koalicio, prestopil k Davidoviću.

Spoznavanje zmagu'e

Zagrebski »Obzor« je vsled interviewa g. Pavelića, člana vodstva KDK, v fašistovskem »Corriere della Sera« napisal uvodnik, v katerem prav ostro zavrača italijansko pomoč v našem notranjem sporu. Med drugim pravi »Obzor«:

»Pomoč je mogoče zahtevati samo tam, kjer je ona v skladu z našo temeljno idejo, kjer se hoče nescienco pomagati in kjer nam nikakor ni mogoče škodovati, če se nam že ne koristi. Ali ni mogoče pričakovati pomoči tam, kjer bi bila pomoč neizogibno naša nacionalna in gospodarska propast, ni mogoče iskati tam, kjer nam mora desetkrat več škodovati ko koristiti. Zato mi vse sirenske glasove iz Rima in Budimpešte s hvaležnostjo odklanjamo in zato bomo čuječe pazili in odkrivali vse one intrige Rima in Pešte, ki hočejo za vsako ceno kaos, da bi v kalnem ribarilu. Moglo bi se nam ugovarjati, da smo v takšni situaciji, da nam je vsaka pomoč dobrodošla... Da to ni res, je najboljši dokaz Albanija in dejstvo, da pred Evropo ne bi bili več borci za svoje pravice, temveč tajni zavvezniki fašizma in iredentizma. Zato smatramo, da je vsako italofilstvo in madjarofilstvo depasirano, zlasti še, ko vidimo, kaj dela Italija celo po nettunskih konvencijah.

In glede francoskega in angleškega ter italijanskega tiska je »Obzor« tako-le poučil dr. Mačka, da obstoji med tem tiskom za nas prav velikanska razlika.

»Nekaj drugega pa je, kadar to (da je naša borba pravična) pravijo Francozi in Angleži in nekaj drugega, kadar pravijo to Italijani in Madjari. Francozi in Angleži nam dajo prav in govore to javno, ker mislijo, da bodo tako pomagali ne samo nam Hrvatom, temveč tudi državi. Mislimo celo, da jim je manj za Hrvate, ko za državo... Italijani in Madjari pa nam prepevajo sedaj slavospeve, ko bi pa prestopili Rubikon, potem bi padle maske in Madjari bi zaklicali: Tengere Magyar! Mussolini pa bi poslal fašiste sull'altra sponda (na drug breg Jadrana)!

Iskreno nas vesele »Obzorne« besede, ker dokazujejo, da zmaguje spoznanje in da se ustvarja tako solidna in dobra podlaga za veljaven sporazum.

Premestitve

Belgrad, 20. dec. (Tel. Slov.) Terezijo Bušinek je prestavljena iz pošte Maribor 1 na Maribor 3; Ottilija Kambič iz Rogaške Slatine v Ljubljano; Hilda Vrtovec iz Brežic v Ljubljano; Ana Zorec iz Murske Sobotne v Brezno; Rafael Trampuš iz Ljubljane 1 na Ljubljano 2; Ljuba Živko iz Pragerskega v Maribor 1; Pavla Zabukovec iz Ljubljane 2 na Bled.

Belgrad, 20. dec. (Tel. Slov.) Profesor je postal suplent Simon Mitavac v Murski Soboti.

Belgrad, 20. dec. (Tel. Slov.) Prosvetni minister bo začel v najkrajšem času zamenjati neizpolnjene učne moči, ki so še v službi, s tistimi, ki imajo diplomske izpite.

35.000

Velika številka, a vendarle še premajhna, ker večer fantazira že »Jutro«, da bo znašala njegova božična naklada od 35.000 do 40.000. Pet tisoč, več ali manj, kaj je to? Če ljudje verjamejo.

A 35.000, zakaj ne bi verjeli 40.000? Pa zakaj pravzaprav ne piše »Jutro« kar o 50.000 naklade? Za svetoven list so take cifre le mačkine solze. Pritaknimo eno ničlo, pa jih bo, okroglo vzelo, pol milijona! Čez eno leto bo naročen na »Jutro« že vsak dojenček!

Neuspeh Grandija

Carigrad, 20. dec. (Tel. Slov.) Italijanski državni podtajnik Grandi se v soboto vrne domov. Oficielni komuniké o razgovoru z zunanjim ministrom Tefvik Ruždi bejem navaja, da se je pri medsebojni izmenjavi misli ugotovilo, da so medsebojni odnošaji popolnoma odkritosrčni na temelju popolnega razumevanja interesov obeh držav.

Potres.

Rim, 20. dec. (Tel. Slov.) Po polnoči je bil v Palermu valovit potres, ki je trajal več sekund in splašil prebivalce iz spanja, škode pa ni napravil.

Novi fašistovski senatorji. Prihodnje nedeljo bo objavljena prva lista novih fašistovskih senatorjev, med njimi državni funkcionarji, generali, admirali in vseučiliški profesorji.

Madjari proti Bati. Madjarska čevljarska industrija se zelo boji, da ne bi češki veleindustrialec Bata prišel tudi na Madjarsko. Pogaja se z madjarsko vlado za potrebne ukrepe, da se zaščiti madjarska čevljarska industrija.

Za igralnico v St. Remu. Državni podtajnik za notranje stvari je v odgovoru na neko vprašanje izjavil, da je mesto San Remo, kateremu je bilo decembra 1927 dovoljeno odpreti igralnico, to igralnico dalo v najem za pet let proti plačilu 50 milijonov lir, katere se bodo porabile skoro izključno za olepševanje italijanske rivjere. Odkar je igralnica odprta, se je število tujcev pomnožilo za 10.000 oseb. Poročevalec Ricci je govoril za to, da se igralnica obdrži, da se s tem prepreči, da ne bi strastni igralci svojega denarja nosili v Monte Carlo.

Afganistan proti kralju

Cestni boji v Kabulu

London, 20. dec. (Tel. Slov.) Med četami, ki so ostale zveste kralju Amanullahu, in med vstaki divjajo v Kabulu po cestah hudi boji. Vstaske čete so napadle in ogrožajo afganistanskega zunanjega in finančnega ministra. Ujeli so oba, finančnega ministra ustrelili, zunanjega ministra pa pridržali kot talca. Vojnega ministra oblegajo v ulici Ela Labat.

London, 20. dec. (Tel. Slov.) Poročevalec lista »Daily Mail« v Bombaju poroča, da so pomirljiva poročila afganistanskih poslanikov v inozemstvu čisto izmišljena. Vsa dežela razen nekega južnega okraja in največji del vojske, ki šteje 35.000 moč, je med

uporniki. Vstasi se od vseh strani koncentrirajo proti Kabulu. Kralj je izdal na narod oklice, da ustanovi milico.

Moskva, 20. dec. (Tel. Slov.) Ruska radiopostaja v Taškentu je dobila zopet zvezo s Kabulom. Smatrati je torej, da vstasi niso zavzeli Kabula. Rusko uradno poročilo označuje tudi kot izmišljeno poročilo Reuterja, da je bil ruski poslanik v Afganistanu umorjen. Ruski listi pišejo tako, kakor da gre pri dogodkih v Afganistanu za angleški poskus, da neodvisno, napredno afganistansko državo izpremeni s pomočjo vstajskih reakcionarcev v udobno vazalno državo indobritanskega imperija.

Zdravje ang. kr. l'a se zelo zboljšuje

London, 20. dec. (Tel. Slov.) Danes je bil konzilij petih kraljevih zdravnikov, ki so izdali poročilo, da so ugotovili velik napredek v zdravljenju Stanje v desnih pljučih se je izdatno zboljšalo. Dihanje je lažje. Tudi pljučni absces se zdravi zadovoljivo, toda severa počasi. Sicer delovanje postaja počasi boljše in tudi ostale telesne moči napredujejo.

Nettunske konvencije mednarodno veljavne

Zeneva, 20. dec. (Tel. Slov.) Danes je italijanska vlada predložila Društvu narodov med drugimi tudi belgrajske pogodbe od julija in avgusta 1924 in nettunske konvencije konvencije od 20. julija 1925. Z vpisom pri Društvu narodov zadobijo te pogodbe na podlagi čl. 18 statuta Društva narodov mednarodno veljavo.

Briand čestita Boliviji in Paragvaju

Pariz, 20. dec. (Tel. Slov.) Briand je vladama Bolivije in Paragvaja brzjavno čestital k sklepu, da sprejmeta posredovanje. Poluradni komuniké javlja, da je vloga Društva narodov kot posredovalca za mir končana. Brzjavni stroški Društva narodov za intervencijo se cenijo na 145.000 švic. frankov, to je 25.000 frankov več kakor plačala obe državi članarine.

Francija plača več ko prejme reparacij

Pariz, 20. dec. (Tel. Slov.) Po proračunskem poročilu v senatu, katero je podal Drummond, prejme Francija prihodnje leto iz nemških plačil po Dawesovem načrtu 1 milijardo v gotovini, 1,2 milijarde pa z dobavami. Drummond primerja ta plačila z onimi, ki jih bo morala Francija od 1. 1930 dalje v polni meri vračati Ameriki z zneskom 1 milijarde, Angliji pa z zneskom 1,25 milijard. Razen tega potrebuje Francija za izravnavo svojega letnega proračuna 1 milijardo več prejemkov.

Čičerinova akcija

Berlin, 20. dec. (Tel. Slov.) Čičerin se bo 28. decembra vrnil v Moskvo. Njegovo zdravje se je zelo popravilo. Na povratku v Moskvo bo ostal dva dni v Berlinu, kjer se bo sestal z dr. Stresemannom.

Varšava, 20. dec. (Tel. Slov.) Čuje se, da se bo Čičerin za nekoliko časa ustavil tudi v Varšavi. Ni izključeno, da ne bi prišlo do sestanka s poljskim zunanjim ministrom Zaleskim, vendar pa o tem ni znanega nič pozitivnega.

Brat Litvinova aretiran vsled poverbe

Pariz, 20. dec. (Tel. Slov.) Radi zlorabe svojega uradnega stališča že dva meseca zasledujejo oblasti brata ruskega ljudskega komisarja Litvinova, ki je kot nameščeneec ruske trgovinske delegacije v Parizu izstavil menice za 200.000 frankov, ki niso bile izplačane. Ko so ga oblasti hotele aretirati, se je odpeljal v Švico. Pred par dnevi se je vrnil v Pariz, kjer je bil danes aretiran.

Finančna afera

Paris, 20. dec. (Tel. Slov.) Glavni urednik »Gazette du France« Audiber, kateremu se je sporočilo, da ga bodo aretirali takoj, ko zdravi od srčne bolezni, skuša z razkritji obremeniti visoka uradna mesta. Ko mu je gospa Hanau ponudila vodstvo lista, je na Quai d'Orsay dobil zadovoljiva poročila. — Briand in Poincaré sta mu za »Gazette« izročila lastnoročno pisane izjave, na finančni del lista pa ni imel vpliva. Quai d'Orsay pa trdi, da ni imel nobenega poverila, dati zahtevana pojasnila. Ravnatelj lista »Quotidien« Dumay, ki se je nastanil v nekem pariškem hotelu, je bilo naročeno, da ostane na razpolago oblastem, ker bi bil sicer aretiran. — »Action Française« piše, da je Poincaré v triurnem razgovoru priporočal poljedelskemu ministru Hennessyju, glavnemu delničarju »Quotidien« demisijsko. Policijska je s pendreki preprečila novo demonstracijo rojalističnih studentov proti Hennessyju.

Slovaški poslanec izročen radi veleizdaie

Praga, 20. dec. (Tel. Slov.) Imunitetni odbor je izročil poslance slovaške ljudske stranke dr. Tuko. Sodišče v Bratislavi zahteva njegovo izročitev radi zločina vojaškega izdajstva in radi priprav za zaroto proti republiki. Očita se mu, da je bil v zvezi z bivšimi avstroogorskimi častniki, da pripravi na Slovaškem revolucijo in jo pridruži Madjarski.

Stevilne eksplozije plina v Londonu

London, 20. dec. (Tel. Slov.) V eni najvažnejših trgovskih ulic Londona Oxford Street je danes neki brzjavni delavec pred poštnim poslopjem Westcentrum tako nerodno delal s kisikovim plamenom, da je prežgal več glavnih plinovih vodov. Radi česar je sredi Londona nastala cela vrsta neprestanih eksplozij, ki so metale kvišku težke granitne kamne, prevračale vozove in je plamen iz poškodovanih plinovih cevi švilgal do 5 m visoko. V bližini je nastal požar v neki filmski tovarni, ki je popolnoma pogorela. Poškodovanih je bilo 17 oseb. K sreči so se začele eksplozije zjutraj pred začetkom poslovnih ur, ko ceste še niso bile obljudene. Policijska je takoj v širnem krogu zaprla vso okolico in dovolila prehod samo onim, ki so se izkazali, da imajo tam opravke, nihče pa ni smel kaditi cigaret ali pipe. Radi eksplozij so bile v okolici razbite vse šipe in ves promet v City je bil oviran. V okoliških ulicah so se na kilometre daleč nabirale nepregledne vrste vozil. Poškodovane so tudi brzjavne in telefonske napeljave. Škoda znaša več stotisoč funtov šterlingov.

Nove katastrske uprave

Belgrad, 20. dec. (Tel. Slov.) Danes je v »Službenih novinah« izšla uredba o ureditvi položaja in razvrstitvi uradništva finančne stroke. Po tej uredbi se spreminjajo službeni naslovi v vseh panogah te stroke. V isti številki »Službenih novine« je objavljena odločba finančnega ministra, po kateri se bodo 1. 1. 1929 ustanovile nove katastrske uprave. V območju ljubljanskega finančnega ravnateljstva se ustanovi deset katastrskih uprav: 1. Ljubljana za Ljubljano-mesto in okolico, Litijsko, Kamnik in Logatec, 2. Novo mesto za Novo mesto in Črnomelj, 3. Kranj za Kranj, Radovljico in Škofjo Loko, 4. Kočevje, 5. Brežice za Brežice in Krško, 6. Celje za Celje, Laško, Koprnico in Šmarje pri Jelšah, 7. Slovenjgradec za Slovenjgradec, Prevalje in Gornji grad, 8. Maribor za Maribor in Slovensko Bistrico, 9. Ptuj za Ptuj in Ljutomer, 10. Murska Sobotna za Mursko Sobotno in Dolenjo Lendavo.

Invalidne nakazane

Belgrad, 20. dec. (Tel. Slov.) Finančni minister je nakazal ministru za socialno politiko 195 milijonov, da izplača zaostale invalidnine. Ministrstvo za soc. politiko je že zbralo od vseh finančnih uprav in davčnih oblastev izkaze, koliko znašajo njihove tozadavne zahteve. Več oblasti je te izkaze že poslalo. Od 21. decembra naprej bodo finančne uprave izplačevale invalidnine.

O bratovskih skladnicah. Nekatere organizacije iz Slovenije pošiljajo na predsedništvo vlade in Jugoslov. kluba vloga radi novega pravilnika o bratovskih skladnicah za rudarje. Vsem tistim, ki na shodih agitirajo s tem pravilnikom, kakor da bi bil pravilnik že gotov, povemo sledi: Pravilnik o bratovskih skladnicah je bil izdelan v gosposko-rudarskem ministrstvu na podlagi znanega Obersnelovega načrta. Ker ta pravilnik ni v popolnem soglasju z interesi rudarjev, posebno ne v Sloveniji, je Jugoslovanski klub po svojem zastopniku zahteval spremembe, katere je ministrstvo deloma sprejelo. Jugoslovanski klub pa ponovno zahteva sprejetje vseh svojih predlogov. Ta pravilnik mora priti pred ministrski svet. Že zdaj je mnogo boljši, kakor je bil prej. To bodi različnim gospodom, tudi g. dr. Kramerju in g. dr. Bohinju, ki dobro veste za stanje in položaj, v Trbovljah pa drugače govorita.

Novosadska vremenska napoved: Oblačno, sneg.

Dunajska vremenska napoved: Na severozapadnem delu Alp nek liko topleje, drugod pa še mrzlo vreme in bolj oblačno.

Po krščanskem svetu

50 letn'ca papeževga mašništva

Rim, 20. dec. (Tel. Slov.) Papež je davil s tiho sv. mašo obhajal svojo 50-letnico duhovništva, na kar je 100 rimskim otrokom podelil sv. obhajilo. Istočasno je v Ostiji kardinal Vanu-telli posvetil novo baziliko.

Mednarodni inštitut za vzgojne filme so 6. nov. otvorili v Frascati pri Rimu v navzočnosti kralja Vitt. Emanuela III. in vlade in zastopnika Društva narodov, Ta inštitut je nastanjen v vili Falconieri. Namen te institucije je, proizvajati filme tehnične in znanstvene vsebine, ekonomske in moralne vsebine v smislu pacifiistične ideje med narodi.

Na gregorijanski univerzi v Rimu se je s 15. novembrom začel tečaj o religiozni kulturi. Kot poseben predmet se obravnava vprašanje »Katoliške akcije« in »Krščanskega apostolata«.

Ukrajinski cerkveni sabor. Oktobra t. l. se je zaključilo v Harkovu delovanje pravoslavnega ukrajinskega sabora, ki je privabil tisoče duhovnikov z dežele. Oblasti so seveda istočasno sklicale kongres brezbožnikov, ki pa je žalostno propadel, dočim je vsa javnost z napeim zanimanjem opazovala cerkvena zborovanja. Po tromesečnem delovanju je zdaj izdelal v saboru izvoljeni odbor sledeče načrte: legalizacijo sedanjega omrežja Zveze kristjanskih bratov in sesira, župniške ljudske šole, znižanje starostne meje za članstvo pri župniji do 18 let. V imenu sabora je naprosil odbor vlade, da naj dovoli neobvezno predavanje verouka v šolah I. in II. stopnje (t. j. vstevši gimnazije in sorodne zavode). Moskovski tisk je ves divilj napram popustljivosti ukrajinske vlade: v Kijevu deluje namreč pravoslavna bogoslovna akademija, ki je znatno pomnožila število duhovnikov ter izhaja na Ukrajini 11 verskih mesečnikov ali tednikov! Moskovska »Izvestija« pišejo, da je sicer Ukrajina avtonomna, a vendar bi morala prepovedati popovski izobražbov vsaj za one dijake, ki odpovedo prihajajo v Kijev, čeprav niso ukrajinskega pokolenja.

»Strastnoj monastir«. Moskovski mostal sovet, ki je podrl, kljub ugovoru urada za varstvo spomenikov, več starinskih cerkev, češ da ovirajo regulacijske načrte, je zdaj sklenil uničiti Strastnoj monastir (ženski samostan Kristusovega trpljenja sredi Moskve ob križišču Tverske ulice in drevoredov, znano poslopje iz XVII. stoletja). Izročeno bo baje državnemu arhivu kot skladišče za listine. Poslopju so takoj prišli »jemati versko zunanost«. Vpričo ogromne muke množice so spuštali starinske zvonove, ki so takoj romali v plavž. Največji izmed njih, ki tehtal nad dve tona, se je strgal in se udel skoro dva metra globoko v tla, kar je naredilo globok vtis na »se navzoče«.

Ruski božič. V znamenju ostrega pohijanja verstva je odpovedala letos vlada božične praznike in zato prenesla zimске šolske počitnice na drugo polovico januarja. Vendar je izrazil ta odlok ogorčene proteste tudi med šolsko komunistično omladino, in je vlada »začasno« letos preklcala odredbo. Najbolj smešno je, da kažejo državne prodajalne v Moskvi kljub božični vojski navadno praznično lice, in se vidijo v izložbah »Moskovskega trgca«, Državnega univerzalnega magazina in dr. siljajo okrašena božična drevesa.

Petrograjski letak. Pred božičnimi prazniki so sedaj posute petrogradske ulice z neštevilom lepo natisnjenih letakov v sinjih ovitkih z napisom »V roke slehernemu kristjanu«. Oblasti niso mogle zapleniti desetstisoč teh letakov, in zato smo tudi mi v starju navesti njegovo vsebino, ki je značilna za napeto rusko življenje:

»Naj stišijo moj glas...

Kristjani, prišel sem v to mesto, da zberem pod svoje peroti svojo dečo, katere duše hoče uničiti antikrist, knez vaše države. Vsak od vas pozna od rojstva razliko med Kristusom in Antikristom, ki vas zdaj obvlada v človeški podobi. Poslušajte kakor poslušate glas lastne vesti! Antikrist na svoji hudebni naravi vas je učil in uči po gnušnem tisku in svojih pristajih: vednemu sovraštvu, nasilstvu, bratourstvu, podlemu vohunstvu, judževemu izdajalstvu, skrunjenju očelovske vere, in drugi zoperstosti. Antikristov cilj je oslepariti čim več ljudi, ubiti človeško dušo, jo okužiti z mržnjo do Boga, človeka, vsega lepega in svetega, da ujame čim več žrtve in s tem stori bolečine neskončni božji ljubezni.

Kristus pa, Človekov sin, hoče izpolniti voljo Svojega ljubljenežnega očeta in zato, po prihodu v vaše mesto, pozivam vas, brajle in sestre:

1. da popravite z junaškim samonatejevanjem svoj smrtni greh: popustitev svetoskrunskemu razdejanju.

2. Kristusov nauk je antikristovemu nasproten. Zato morate napeti dobro voljo, da posijte zopet v vaši duši Odrašenikova sveta luč, najkrajše na zemlji. Takrat, ko to storite, uničite bom z oblasti, ki mi jo je naklonil Gospod, vse nasilstvo, in ne bo pri vas nesreč, umorov ter pon'žanosti.

3. Predlagam takoj vsem, ki so uslužbeni pri reči vojski in mornarici, naj se zedinijo v kristjanske skupine. Odkžite vredvsem s čelad in povsod satenov znak, peterokrako zvezdo, ter nemojte nje prikrditi Kristusov znak — modri križ. Kristusova vojska, ki naj pošla meč v kristjanski deželici, mora napovedati smrtni boj antikristovim služabnikom, uničiti njih gnušno, pedlo literaturo, odpraviti vsa brezbožna počelja (protiverske svetoskrunske muzeje, kjer so zasmehovalno razstavljeni čudodelni ostanki velikih božjih izvoljencev-svetnikov) in dr. Dvanajsta je ura, in samo na ta način lahko omiliti božjo pravico jeno ter rešite svoje mesto, otroke pa grozne duhovne pogibelji.

Sin Človekov.